

запитань. Наш досвід викладання англійської мови переконує в тому, що використовувані нами інтерактивні методи (дебати, рольова гра та ін.) дозволяють активізувати лексико-граматичні навички студентів, навички їх діалогічного мовлення, сприяють формуванню позитивного ставлення до вивчення навчальної дисципліни, розвитку пізнавального інтересу, активізують їх мислення та розвивають творчі здібності.

Список використаних джерел

1. Баханов К.О. Інтерактивне навчання / К.О.Баханов // Історія в школах України. – 1998. – №2. – с.31-36.
2. Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога: [зб. наук. праць/наук. ред. Завальнюк О.М.]. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. – 208с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / Семен Устинович Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
4. Китайгородская Г.А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Галина Александровна Китайгородская. – М.: Издательство МГУ, 1986. – 176с.
5. Лийметс Х.Й. Групповая работа на уроке/ Хейно Йоханович Лийметс. – М.: Знание, 1975. – 64с.
6. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: /О.І.Пометун, Л.В.Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192с.
7. Смолкин А.М. Методы активного обучения/ Алексей Михайлович Смолкин. – М.: Высшая школа, 1991. – 176с.

*В.Г. Столяренко,
кандидат хімічних наук,
П.П. Нечипуренко,
асистент,
Криворізький ДПУ*

**ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗНАТЬ І ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ І
ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ХІМІЇ**

На початку ХХІ століття постає завдання визначення стратегії співробітництва, розробки спільних підходів до "гармонізації" ціннісних орієнтацій, змісту, форм і методів педагогічної освіти. Вирішення цих задач є обов'язковою умовою формування особистості вчителя хімії як високопрофесійного фахівця.

Ключові слова: педагогічна освіта, гармонізація освіти, вчитель хімії.

В начале XXI века возникает задача определения стратегии сотрудничества, разработки совместных подходов к «гармонизации» ценностных ориентаций, содержания, форм и методов педагогического образования. Решение этих задач является обязательным условием формирования личности учителя химии как высокопрофессионального специалиста.

Ключевые слова: педагогическое образование, гармонизация образования, учитель химии.

At the beginning of XXI some tasks are arisen, such as: the definition of cooperation's strategy, the elaboration of the joint approaches to "the harmonization" of the value orientations, content, forms and methods of the pedagogical education. The solution of these problems is the obligatory condition of the formation of the person of a teacher of chemistry as a high-professional specialist.

Keywords: the pedagogical education, the harmonization of education, the teacher of chemistry.

В останнє десятиліття з розвитком демократизації громадського життя в Україні відбуваються зміни, спрямовані до гуманістичних позицій і становлення людини як особистості у всіх сферах науки й освіти, у тому числі й у вищій педагогічній освіті. Однією з основних ідей гуманізації професійної освіти є особистісна форма професійного становлення. Крім того, сучасний етап науково-технічного прогресу вимагає підвищення інтенсифікації розумової праці студентів, висуває високі вимоги до спеціальної професійно-педагогічної підготовки вчителя-предметника загальноосвітньої середньої школи і з хімії в тому числі. Таким чином, педагогічна освіта повинна являти собою гармонічну систему індивідуально-професійної підготовки [1].

Гармонізація інтересів суспільства й особистих інтересів і мотивів діяльності студентів педагогічного вузу визначає наступні цілі і задачі організації цілісного педагогічного процесу підготовки учителя хімії:

- забезпечити підготовку учителя хімії на високому предметному, педагогічному, гуманітарному і методичному рівні з великим спектром реалізації професійних можливостей для роботи в загальноосвітній школі;
- формувати в ході педагогічного процесу особистість учителя хімії: мотивацію навчання; бажання освоїти професію вчителя,

удосконалювати власну майстерність; загально навчальні знання, уміння і навички; адаптивні можливості;

- формувати творчу активність особистості учителя хімії;
- створити сприятливі умови і забезпечити розвиток професійних якостей особистості майбутнього учителя хімії: педагогічна майстерність; підвищення фахового рівню; волевільні й інтелектуальні якості; функціональні механізми психіки (сприйняття, пам'ять, мова, мислення, самоаналіз діяльності й ін.).

Успішність навчання, розвиток особистісних якостей, збільшення працездатності і, як наслідок цього, розвиток інтелектуального потенціалу країни, безсумнівно, залежать від правильного рішення поставлених проблем.

Визнаючи як головну мету навчання у вузі розвиток особистості студента, не слід протиставляти це засвоєнню знань і умінь, професійному становленню. Сутність проблеми полягає в гармонізації в педагогічній освіті науково-предметних і світоглядно-методологічних знань, що дозволить майбутньому педагогу-фахівцю повніше реалізувати гуманітарну функцію освіти.

Процес навчання хімії у вищій школі постійно удосконалюється. Сьогодні з'явилася необхідність при навчанні хімії одержувати знання економіки, права, комп'ютерної, екологічної "грамотності" і т.д., що забезпечує успіх підготовки компетентного фахівця, а також створювати умови для повноцінного розвитку особистості студенту: світогляду, позиції, самостійності, особистій відповідальності, саморозвитку і самореалізації, самовизначення і творчості.

Формувати компетентного спеціаліста – вчителя хімії неможливо без використання при вивченні основних хімічних дисциплін сучасних освітніх технологій. Одним з таких підходів є застосування технології модульно-рейтингового навчання, яка передбачає собою систему навчально-виховних, організаційно-методичних, матеріально-технічних та інших складових, що створюють умови максимального розкриття творчого потенціалу студентів шляхом вдосконалення мотивації навчання, його індивідуалізації, використання творчих методів, гуманізації всіх компонентів системи, охоплюючи її як у цілому, так і окремі елементи: аудиторні заняття, практики, самостійну позааудиторну роботу тощо [2]. Розроблений за такими принципами курс „Комплексні сполуки”

складається з двох змістових блоків, які забезпечують поетапне вивчення навчальної дисципліни на двох рівнях складності шляхом введення базового і варіативного компонентів, що забезпечує мобільність знань, самостійний і творчий характер пізнавальної діяльності, професійно-особистісну освіту і сприяє підготовці компетентного спеціаліста. Модуль також несе й управлінські функції і його зміст передбачає цільову програму дій та загальний контроль пізнавальної діяльності. Підсумкова оцінка рівней навчально-виховних досягнень студентів здійснювалася на базі рейтингового контролю, в якому всі результати на етапах поточного, тематичного, підсумкового контролю знань та умінь оцінюються в балах та сумуються від етапу до етапу. Додаткові можливості студентів суттєво підвищити свій рейтинг забезпечувалися обов'язковими творчими інтегрованими навчально-виховними завданнями, крім того, враховувалися і активність, самостійність, мобільність, творчість та ініціативна самореалізація. Формування рейтингу студента, окрім свого основного призначення – повноцінно оцінити різнопрофільну діяльність студента та його досягнення, виконувало ще й стимулюючу функцію, створюючи атмосферу суперництва на заняттях з предмету. Це спонукало студентів до активної науково-творчої підготовки до занять: значного розширення інформаційних джерел, нестандартних підходів до викладання інформації (створення таблиць, схем, малюнків, проектів) і т.д., що, безумовно, сприяло створенню міцної системи знань, розвитку розумово-творчих здібностей та дуже цінних якостей особистості, таких як амбіційність, цілеспрямованість, повага до думки опонентів, витримка, тактовність та інші.

Отже, технології модульно-рейтингового навчання, зосновані на мобільній модульній побудові змісту освіти, творчій персоналізованій самостійній навчально-пізнавальній діяльності викладачів і студентів, рейтинговому контролю знань, співробітництві та співтворчості всіх учасників навчально-виховного процесу, є професійно-особистісними, гармонічними, зорієнтованими на підготовку компетентного спеціаліста.

В якості приклада впровадження зазначених технологій у процес підготовки майбутніх вчителів хімії наводимо фрагмент програми навчального курсу з дисципліни "Комплексні сполуки".

Структура залікового кредиту дисципліни
"Комплексні сполуки"

Тема	Кіл-ть год., відведених на:		
	лекції	практич. роботу	самост. роботу
Загальна характеристика координаційних сполук (38 год.)			
Базовий модуль			
Тема 1. Номенклатура координаційних сполук.	2	2	
Тема 2. Ізомерія координаційних сполук.	2	2	
Тема 3. Систематика координаційних сполук.	2	2	
Тема 4. Хімічний зв'язок у КС.	4	4	
Тема 5. Реакційна здатність КС.	4	2	
Варіативний модуль			
Тема 1. Історичний розвиток номенклатури координаційних сполук.(Екскурс у минуле)		2*	2
Тема 2. Роль явища ізомерії у ствердженні основних положень координаційної теорії. Цис-транс-ізомери: отримання, властивості, використання (Захист схем).		2*	2
Тема 3. Систематика координаційних сполук: супрамолекулярні рчовини: напрями використання. (Захист проєктів).		2*	2
Тема 4. Хімічний зв'язок у координаційних сполуках (Завдання підвищеної складності).		2*	2
Тема 5. Реакційна здатність координаційних сполук (Захист проєктів).		2*	2
Тема 6. Методи дослідження координаційних сполук (Захист таблиць).		2*	2
* - години семінарських занять з базового модуля.			

Розподіл залікового кредиту: відвідування лекцій – 5 балів; відвідування практичних занять – 5 балів; захист тем базового модуля – 50 балів (10 балів тема); захист тем варіативного модуля – 60 балів (10 балів тема); самостійна робота – 20 балів; підсумкове тестування – 20 балів. Максимальна кількість балів 160, для зарахування модуля необхідно набрати рейтинг 100 балів.

Список використаних джерел

1. Бондаревская Е.В. Гуманистическая парадигма личностно ориентированного образования / Е.В. Бондаревская // Педагогика. – 1997. – № 4. – С. 11-17.
2. Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в УДХТУ / [Рижова О.П., Кошель М.Д., Пінієлле І.Д., Положай С.Г.]. – Дніпропетровськ: УДХТУ, 2005. – 17с.

І.В. Секрет

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗДІБНОСТІ ТА МОТИВАЦІЯ ДОСЯГНЕННЯ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СВІТЛІ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Стаття присвячена вивченню інтелектуальних здібностей та мотивації досягнення у структурі професійної компетентності, які їх розглядають зарубіжні науковці. Досліджуються особливості різних ланок ієрархічної структури інтелектуальних здібностей, їх функціонування на різних етапах людського життя відносно реалізації професійної діяльності. Розглядаються мотиваційні аспекти у сукупності інтересів особистості та мотивації досягнення. Описується структура бажань та дій, які спрямовані на задоволення потреби особистості у досягненні.

Ключові слова: професійна компетентність, інтелектуальні здібності, мотивація, інтерес, потреба.

Статья посвящена изучению интеллектуальных способностей и мотивации достижения в структуре профессиональной компетентности с точки зрения зарубежных ученых. Исследуются особенности различных звеньев иерархической структуры интеллектуальных способностей, их функционирования на разных этапах человеческой жизни относительно реализации профессиональной деятельности. Рассматриваются мотивационные аспекты в совокупности интересов личности и мотивации достижения. Описывается структура желаний и действий, направленных на удовлетворение потребности личности к достижению.